

FESTIVAL
DE LA MORERA
DE MONTESANT
SCALA-DE

Shana Reus

Carrer de la Font, 1

+34 977 34 34 77

PÒRTIC

Benvolguts, benvolgudes

Ens toca viure en uns moments històrics. Tot i estar en una època de restriccions i de canvis, també estem vivint en un ambient d'il·lusió i d'esperança, de reivindicar allò que és nostre i pels nostres.

I ja se sap, tots els canvis generen diferents emocions i reaccions, previsibles i imprevisibles, però cal avançar en la direcció marcada i els objectius proposats. Sentint-nos orgullosos del que hem aconseguit fins el moment com a poble i com a país i seguir treballant per assolir noves fites. Sempre hi ha un demà.

Passant ara a la presentació d'aquest llibret, he de dir-vos que enguany hem de lamentar l'absència d'un dels nostres articulistes més fidels des dels seus inicis: en Ramon Quadrada que junt amb la seva esposa, la Magdalena, han passat a millor vida. Que descansin en pau i gràcies per tot.

Cal també donar les gràcies a totes aquelles persones que col·laboren desinteressadament en fer possible tot el que us presentem (tant en el llibret com el programa de festes). Ens arriba doncs el moment a tots de gaudir d'aquests dies i de celebrar-los. Així que:

som-hi, som-hi. S'acosta la Festa Major. El colofó final de l'estiu.

El rostit fent xup-xup, els vestits planxats, les sabates enllustrades, les ganes de festa a punt....que ja comença!

Sopar, ball, jocs de cucanya, cercavila, gegant, capgrossos, animació teatral i musical, pallassos, exposicions, tallers, bitlles, concurs de cuina, vermut,.....un seguit d'activitats per triar i remenar en bona companyia.

Molt bona festa major a tots i a totes!

Núria CRIVILLÉ i MIRÓ

Alcaldeessa de La Morera de Montsant-Scala Dei

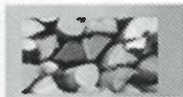
Agost de 2014.

AJUNTAMENT
DE
LA MORERA DE MONTSANT

Diputació Tarragona

- Venda de material per a la construcció
- Estufes de pellet i llenya
- Sacs de pellet
- Transport

info@transmat.cat

Desde 1958
Trans-Mat Rocamora,SL

Tel/Fax 977/821304

Tel 609623280

Ctra. de la Morera s/nº 43360

Cornudella de Montsant

CASA PORQUERES

EMBOTITS ARTESANS

JOSEFINA PORQUERES BORRÀS

10.16833-T

C/ ESGLÉSIA, 19 - TEL. 977 82 10 83
CORNUDELLA DE MONTSANT

LA VEU DEL PAPA FRANCESC

Aquest és el títol que he triat enguany per a fer la salutació de la veu de la Parròquia de la Nativitat de la Verge Maria de La Morera de Montsant, per a saludar cordialment tots els veïns en la seva Festa Major perquè em sembla que, tots estem d'acord, que la veu del Papa Francesc cada vegada que el sentim i veiem per televisió no ens deixa indiferents.

L'Exhortació Apostòlica L'ALEGRIA DE L'EVANGELI omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús. El Papa Francesc s'adreça a tots els cristians per convidar-los a una nova etapa evangelitzadora.

Jo he triat un capítol anomenat ALGUNS DESAFIAMENTS DEL MÓN ACTUAL i diu així:

«La humanitat viu en aquest moment un gir històric, que podem veure en els desafiaments que es produeixen en diferents camps. Són de llor els avenços que contribueixen al benestar de les persones, com per exemple, en l'àmbit de la salut, de l'educació i de la comunicació. No obstant no podem oblidar que la majoria dels homes i dones del nostre temps viu precàriament el dia a dia amb conseqüències funestes. Algunes patologies van en augment. La por i la desesperació s'apoderen del cor de nombroses persones, i això també, en els anomenats països rics. L'alegria de viure cada vegada s'apaga més, la manca de respecte i la violència creixen, la desigualtat és cada vegada més notòria. S'ha de lluitar per a viure i, de vegades, per a viure amb poca dignitat.....»

«Així com el manament de «no matar» posa un límit clar per assegurar el valor de la vida humana, avui hem de dir «no a una economia de la exclusió i la desigualtat». Aquesta economia mata. No pot ser que no sigui notícia que mori de fred un vellet sense sostre i que sí que ho sigui una caiguda de la borsa. Això és exclusió. No es pot tolerar més que es llenci menjar quan hi ha gent que passa fam. Això és desigualtat. Es considera l'ésser humà en sí mateix com un bé de consum, que es pot usar i després llençar....

«No a la nova idolatria del diner... mentre els guanys d'uns pocs creixen excepcionalment, els de la majoria es queden cada vegada més lluny per assolir all benestar d'aquesta minoria feliç. «»

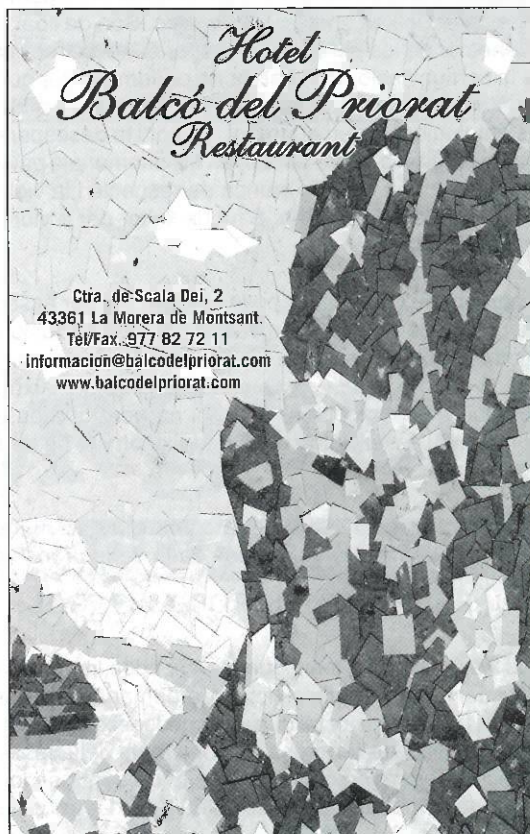
No vull aigualir-vos les festes, que teniu ben merescudes, però tots estareu d'acord amb mi, que els cristians hem d'estar units per a demanar a la nostra Mare Maria que intercedeixi al seu Fill Jesús, per tal que ens concedeixi humilitat i tendresa. Amb Maria veiem que la humilitat i la tendresa no són virtuts dels dèbils sinó dels forts, d'aquells que no necessiten maltractar els altres per a sentir-se importants. Mirant la Verge descobrim que la mateixa que alaba Déu que «Derroca els poderosos del

soli i exalta els humils i omple de béns els pobres i els rics se'n tornen sense res.»
Maria es la que posa caliu en les nostres llars que busquen la justícia.

Que tingueu tots una BONA FESTA MAJOR ¡¡¡

Us estima de tot cor

Mn. Miquel CASTILLEJO, rector

ALBERT MANENT I SEGIMON EN EL RECORD

Premià de Dalt 1930 Barcelona 2014

Fa aproximadament trenta-sis o trenta-set anys que jo, aleshores jove rector d'Ulldemolins, vaig rebre una invitació, que provenia del Director General d'activitats artístiques del departament de Cultura de la Generalitat, era per tal que assistís a una reunió a Scala Dei, que fou d'un fervent activisme cultural per somoure el nostre Priorat. Hi vaig anar. Parlava i presidia el convocant Albert Manent, un desconegut per a mi; però, inconscientment, el vaig lligar a l'instant a un altre nom que sí que coneixia bé per haver llegit obra seva, i de qui m'agradaven molt uns goigs que havia escrit a Sant Martí de l'Aleixar, Marià Manent. Després vaig saber que era el seu pare.

La reunió fou engrescadora i profunda, d'un indubtable catalanisme cultural. Crec que érem una trentena de persones del Priorat, que per afecció, o pel que sigui, teníem a veure amb el món de la cultura; no hi vaig destriar en el grup cap altre mossèn. Al final, al torn de preguntes, hi vaig intervenir, una mica cruament, exposant una veritat que em semblava haver percebut en un any i escaig de viure aquí: Els pobles petits, les comarques més pobres demogràficament no es troben en igualtat de circumstàncies per assolir, per viure, per gaudir de la cultura... Ell em va esbrincar dient-me que no tenia raó, i altres coses que no recordo. Vaig quedar enfonsat a la cadira... Va acabar la trobada i ell sortí de pressa buscant-me per parlar amb mi; la meua intervenció no havia caigut en el buit, ni de lluny. Es va interessar per qui era, què feia, com pensava, i em va donar el seu telèfon i la seva adreça. I va començar una amistat que, podria dir, ha anat més enllà de la mort. Vam viure molt en contacte, moltes vegades quan rebia algun invitat al seu Mas de Segimon es feia portar a casa meua i em presentava molts dels seus amics. M'han quedat bones coneixences d'aquell temps, recordo molt bé el Marcel Joan Alsinella, Mn. Joan Galtès, i molts més.

L'Albert ha pagat el tribut a la mort, però ens ha deixat un molt bon record com a home de la cultura més variada, de la qual esdevingué un gran activista. Era home de lletres, fou poeta, historiador, crític literari, biògraf. L'any 2011 era enaltit amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, una concessió que segons el meu parer va trigar una mica massa, però va arribar!

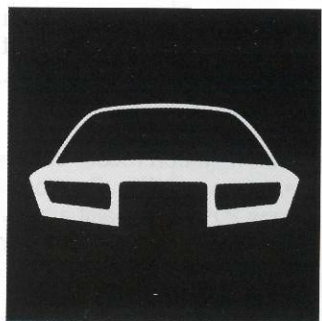
Va treballar en la seva dèria de l'onomàstica i hi feia treballar els seus amics, que tenia arreu, i molt concretament a tots els nostres pobles prioratins, des de la seva fundació el 1980 fins el 2010 va presidir la Societat d'Onomàstica. Va escriure amb tot rigor toponímies, com la de l'Aleixar, i es delectava en aquesta temàtica. En les darreres dècades va treballar exhaustivament en temes com «El llop a Catalunya» i «Els noms populars de núvols i boires», aquest últim aplicat a molts de pobles i a comarques senceres, com la nostra.

El bon record d'aquest home culte i de país perdurará entre nosaltres; la seva obra evoca una persona que estimava la seva llengua, el seu país, la seva fe. Que frueixi

ara ja fora de l'espai i del temps, del país lliure i valent que tots anhelem. Em plau reblar aquestes notes amb un desig que corona la pregària per als difunts en la litúrgia bizantina:»Sigui etern el teu record, inoblidable germà digne de benaurança! Eterna memòria!»

Joan ROIG i MONTSERRAT

Ulldemolins, agost de 2014

**PLANXISTERIA
PINTURA**

TOSET

Camí de Valls, 76 - 43204 REUS
Tel. 977341162 - Fax 977752770
toset@planxapintoset.com

FUNCIONS DELS CARNÍVORS DEPRECADORS EN LA SERRA DE MONTSANT

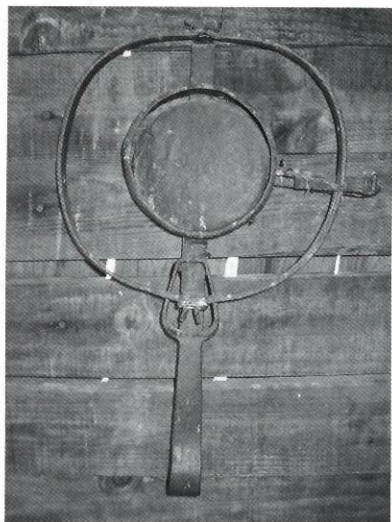
La depredació es pot definir com: «una interacció entre organismes vius en els quals uns individus mengen tot o part d'altres individus que inicialment estaven vius». Generalment s'entén per **carnívors depredadors** els mamífers que capturen, donen mort i s'alimenten d'altres animals. A la Serra de Montsant es troben la guineu (*Vulpes vulpes*), el teixó (*Meles meles*), la fagina (*Martes foina*), la mostela (*Mustela nivalis*), el gat salvatge (*Felis silvestris*) i la geneta (*Genetta genetta*); ocasionalment ens visiten la llúdriga (*Lutra lutra*) i el visó americà (*Neovison vison*)... el turó (*Mustela putorius*), pobret, es pot donar per extint. De la pròpia definició se sol deduir un efecte negatiu dels depredadors sobre les espècies presa, ja que els primers produeixen pèrdues d'individus que, en ocasions, poden arribar a ser elevades. De fet la depredació pot limitar el creixement d'una població animal. No obstant això existeixen altres factors limitants que gairebé mai es tenen en compte, com l'hàbitat, el clima o la disponibilitat d'aliment, que determinen més directament el nombre d'individus presa que hi caben en un territori (**capacitat de càrrega del medi per a la presa**). Són també factors limitants la competència entre els propis individus de l'espècie presa (**competència intraespecífica**), la competència amb els individus d'altres espècies (**competència interespecífica**), els paràsits, les malalties, i, sense oblidar l'exercici de l'activitat cinegètica, que pot tenir un efecte important, comparable o superior al de la pròpia depredació amb un efecte de mortalitat afegit gens menyspreable.

Des de sempre, la caça del conill i de la perdiu ha estat una activitat important al Montsant. Les poblacions d'aquestes dues espècies van disminuir a causa dels canvis en l'ús del sòl i de les malalties. Per tal d'augmentar l'abundància de les poblacions cinegètiques i el seu èxit reproductor es van utilitzar tècniques de control de depredadors. D'acord amb les converses de cafè, en els vedats de casa nostra, els depredadors van estar sacrificats durant dècades, i els mètodes de control es

basaven principalment en llaços i, en menor mesura, caixes trampa; també cal afegir un percentatge de verí, ceps i ballestes. Per tant, nous conflictes van sorgir entre els interessos cinegètics i la conservació dels depredadors de caça menor. El sector conservacionista es va preocupar per diversos factors, com ara l'increment en l'ús de mètodes de captura il·legals, el grau de sofriment dels animals que eren capturats, i els potencials impactes sobre les poblacions de les espècies protegides.

Guineu capturada en una caixa trampa.

La ballesta és un mètode de retenció física.

la presència d'un paràsit intestinal en els individus d'una població de perdius pot augmentar les taxes de depredació per part del teixó. També afecta la interacció entre la qualitat de l'hàbitat i la depredació: un hàbitat de mala qualitat, sense que es puguin amagar els conills, pot fer augmentar els nivells de depredació per part de la guineu.

Per què són importants els depredadors?

La depredació ocorre de forma natural en tots els ecosistemes, on desenvolupa nombroses funcions, importants fins i tot, encara que sembli paradoxal, per a les poblacions de conills i perdius, com ara:

Llaç il·legal sense topall fet amb fre de bicicleta.

* *Reducció de la competència entre les preses:* La depredació és exercida principalment sobre individus febles, malalts, joves, ferits o vells, de manera que a certs nivells pot beneficiar la resta de la població de preses, en reduir la competència.

* *Efecte sanitari:* Pot també reduir el risc de contagi de malalties i paràsits en eliminar els individus portadors d'aquests agents, beneficiant així el conjunt de la població.

Guineu descansant a l'ombra en una fondalada a l'estiu.

* *Regulació de processos naturals:* La depredació té també, en ocasions, un efecte regulador de certs processos naturals. Així per exemple, en absència de depredadors, els danys produïts pels herbívors i els rosegadors augmenten sobre la vegetació de la qual s'alimenten quan arriben a altes densitats.

* *Regulació d'altres depredadors:* Determinats depredadors, especialment els coneguts com grans depredadors (linx, llops, àligues daurades, etc), poden exercir un paper regulador sobre altres depredadors més petits (mesocarnívors), amb efectes positius sobre les preses. No és el cas actual de la Serra de Montsant, però en temps pretèrits el control que van exercir el linx ibèric i els llops sobre altres depredadors menors com les guineus, genetes i fagines, segur que va tenir un efecte positiu sobre les poblacions de conills. Ens queda l'àliga daurada... tinguem cura d'ella.

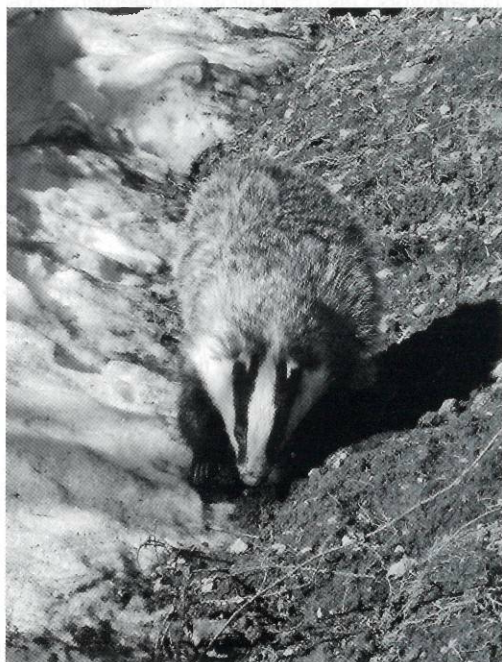
Geneta a plena llum del dia de primavera, sortint del seu cau de pedres.

* *Regulació de les comunitats de preses:* algunes preses amb superioritat competitiva davant d'altres, poden augmentar de forma ràpida en absència de depredació, mentre que les preses amb pitjor capacitat de competir poden arribar a desaparèixer, resultant comunitats de preses dominades per una o poques

espècies (rates, ratolins, etc). En aquests casos, la presència de depredadors fa que cap espècie predomini sobre les altres i d'aquesta manera la diversitat pot ser més gran que en absència de depredadors. Així, quan les poblacions de guineus són controlades, la diversitat de la comunitat de micromamífers es pot reduir perquè augmenten unes poques espècies a costa de la desaparició d'altres, a causa d'aquest tipus de relacions. En casos extrems, l'absència de depredadors pot ocasionar l'aparició de plagues quan determinades espècies de preses oportunistes, capaces d'aprofitar condicions favorables, augmenten de forma ràpida. Alguns depredadors, capaços d'aprofitar aquesta sobreabundància temporal, són capaços de controlar aquestes plagues en canviar la seva alimentació cap a la presa més abundant en cada moment.

Fagina enxampada en el seu cau de l'arbre a la tardor.

Teixó tornant al cau avançat el matí d'un hivern amb neu.

* *Efecte sobre el comportament de les preses:* la pressió de la depredació és la causa de certs comportaments defensius de les preses que determinen la capacitat d'escapament enfront dels depredadors. Aquestes conductes estan directament relacionades amb els caràcters que determinen el comportament salvatge d'algunes espècies presa. En absència de depredadors aquests comportaments poden relaxar-se, i fins i tot arribar a desaparèixer, el que redueix la qualitat i el valor de la caça.

* *Motor de processos evolutius:* a una escala temporal més gran que la dels processos ecològics esmentats, la «guerra d'armaments» que s'estableix entre els depredadors (per capturar de forma més efectiva) i les preses (per escapar dels

depredadors) és un potent motor de processos evolutius, una altra important funció de la depredació a tenir en compte.

Totes aquestes funcions fan de la depredació una interacció necessària per al desenvolupament de multitud de processos en els ecosistemes naturals del Montsant, de manera que en cap cas és desitjable l'eliminació dels depredadors d'un ecosistema. Si l'objectiu és la millora de la situació de les preses (conills, perdius, etc.), podem emprar altres mètodes per reduir la depredació que no actuïn directament sobre el nombre de depredadors. Alguns dels mètodes alternatius al control de depredadors d'eficàcia comprovada es descriuen a continuació.

Mètodes alternatius al control de depredadors

Actuacions sobre l'hàbitat. Està demostrat que els hàbitats ben conservats impliquen un menor risc de depredació per nombrosos conills, perdius i guatlles, ja que aquests troben més refugi en ells. La fragmentació de l'hàbitat afavoreix l'aparició de zones de «marge» que propicien una major pressió de depredació sobre determinades espècies presa. Per això, les gestions d'hàbitat que redueixin la fragmentació reduirien també la pressió de depredació. També es pot aconseguir aquest efecte millorant la cobertura vegetal que proporcioni refugi a les preses enfront dels depredadors, o proporcionant estructures de protecció als caus. S'ha comprovat que la depredació sobre nius de perdiu és menor en mitjans més heterogenis i amb vegetació més alta i més espessa. Una mesura tan simple com la conservació o recuperació de límits en cultius agrícoles pot representar una millora substancial de l'èxit dels nius d'aus que nien a terra com les perdius.

Mostela en una expedició de caça per capturar ratolins a l'estiu.

La proliferació de depredadors generalistes com la guineu o la garsa són en gran mesura resultats d'alteracions de les comunitats naturals com a conseqüència d'activitats humanes. La pèrdua i fragmentació dels hàbitats naturals han fet que espècies de grans depredadors com l'ós, el llop o el linx hagin desaparegut de grans àrees, inclosa la Serra de Montsant. En aquesta situació, els depredadors menors, menys exigents quant a requeriments d'hàbitat, són capaços de mantenir poblacions saludables, que sovint es veuen afavorides per l'activitat humana. A més, els grans depredadors són capaços de controlar en certa mesura les poblacions d'altres depredadors més petits.

L'eliminació de grans carnívors o de grans rapinyaires, pot afavorir un increment de les poblacions de depredadors més petits. De fet hi ha dades que demostren que la presència de grans depredadors pot afavorir les poblacions del conill, mitjançant el control de les poblacions de petits carnívors com la guineu, la fagina o la geneta. Una cosa semblant podria passar amb la presència de grans rapinyaires com l'àguila real o el duc.

En el cas de la guineu, el factor principal responsable de la seva expansió és l'increment de l'aliment disponible, de manera que impedir el seu accés a abocadors, canyets, escombraries i femers mitjançant tancaments adequats pot ser un bon mètode de control en determinats casos. L'abandonament de restes de caceres al camp també s'hauria d'evitar perquè no suposi una aportació energètica extra per a aquests depredadors generalistes. També s'hauria d'evitar, en la mesura del possible, les soltes indiscriminades de grans quantitats de conills, perdis i altres animals de granja, que són també aportacions de menjar per les guineus.

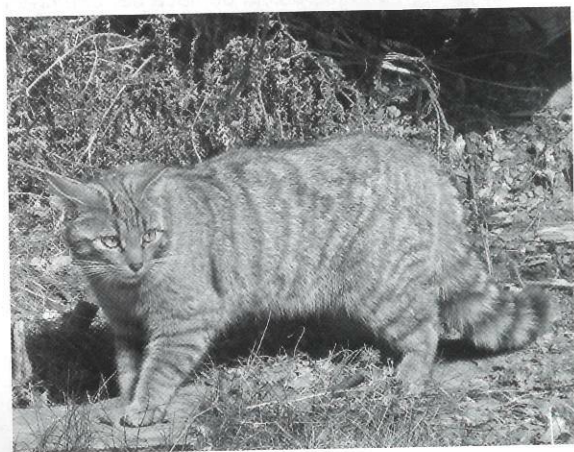
Millorant l'alimentació de les preses, ús apropiat d'abeuradors i menjadores, es pot també reduir els nivells de depredació. Les preses millor alimentades tindran un millor estat físic pel que seran menys susceptibles de ser capturades pels depredadors.

En la mateixa direcció, se suggereix també que la caça basada en poblacions naturals sostenibles (sense solta d'animals criats en granja), control de l'alliberament de gossos i gats domèstics a la natura, impediment a l'accés de depredadors generalistes a fonts de sobrealimentació, ajudes fiscals i econòmiques per aquells vedats amb espècies catalogades, i la recuperació dels grans depredadors podrien conciliar una activitat tan important com és la caça amb l'interès per a la conservació dels ecosistemes a la Serra de Montsant.

Isabel MATE & Joan BARRULL

Biòlegs

Juliol de 2014

Gat salvatge sortint de la malesa en primavera.

AL PANTÀ DE SIURANA

T'estic contemplant, **Pantà de Siurana!**

T'estic observant com brilles al Sol:

Sinuós viarany entre serralades,
tranquil caminal de sota el **Montsant**.

T'envolten muntanyes, de segles formades,
que amb tu comparteixen anhels ben recents,
i tu, agraït, reflecteixes les seves imatges
en tes aigües clares de rabeig quiet.

L'agrest **Montsant** et dóna el "bon dia",
i tu, somrient, li piques l'ullet;
de dia, s'emmiralla en tes plàcides aigües
mentre que, de nit, vetlla el teu son tranquil.

Siurana, la noble i altiva moresca
que dalt d'un cingle senyorial s'asseu,
et parla d'històries de passades gestes
que dins del seu cercle guarda amb recel.

A voltes, content, cantes d'alegria:
la terra reviscola i llueix feliç!

Sovint, però, sofreixes en silenci
i ni, tan sols, goses emetre un sospir
perquè tes aigües escasses poc a poc s'escolen,
i tems la teva missió no poder complir.

No em sorprèn la teva sovint aflicció, **Pantà de Siurana!**
perquè ets l'esperança de molts de conreus
que ansiegen tes aigües per ells necessàries
i que tu els les dones sempre que les tens.

Jo sé que pels camps de conreu tot ho donaries,
gentil **Pantà de Siurana**, fins quedar-te totalment eixut,
sens gota de sang, sens gota de vida.

Ramona PROUS i MASDÉU
L'Arbolí

VENTA D'EN PUBILL

MENJARS TÍPICS

Cruïlla
Poboleda - Cornudella
Tel. 977 82 10 77
TARRAGONA

Fusteria SANTI

Matalassos
"PIKOLIN"

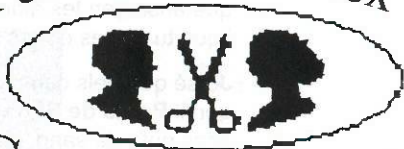
Carrer Major, 12
Tel. 977 821 286
43360 CORNUDELLA DE MONTSANT

JOSEP CARRÉ PÀMIES

Servei de retro i Excavacions

C/ del Pilar
Tel. 977 82 10 15
CORNUDELLA

Perruqueria unisex

Carme Aragones

Pl. de la Vila, 1 - Tel. 977 82 11 55
CORNUDELLA DE MONTSANT

Mosaic agrícola a Cornudella

L'agricultura és una activitat important a nivell productiu/econòmic i de conservació de la biodiversitat però també exerceix un paper rellevant com element modelador del paisatge. Entenem per paisatge el resultat de la interacció de la natura i els éssers humans, és a dir, no només és una realitat física sinó que a més a més hi és present una dimensió simbòlica i espiritual basada en l'experiència viscuda de forma col·lectiva i individual. Podem dir doncs, que és la projecció cultural d'una societat en un espai determinat i que, per tant, juga un paper fonamental en la creació de la identitat territorial.

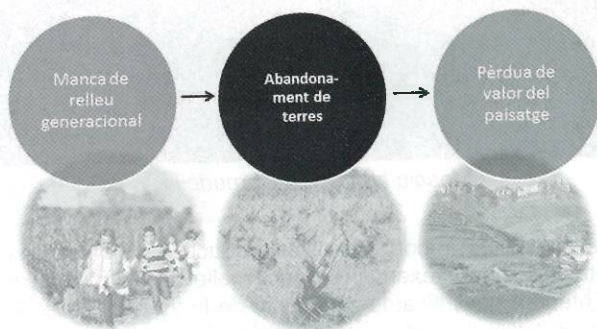
A tot Europa un dels paisatges més importants és el paisatge rural i no només per raons estètiques sinó que també hi tenen a veure raons ecològiques, econòmiques, socials, culturals i patrimonials. És per això que des del Priorat es busca que la UNESCO reconegui el seu paisatge agrari com a Patrimoni Mundial de la Humanitat, que reconegui els valors de l'agricultura en el territori, la convivència de les pràctiques de conreu ancestrals amb tècniques més avançades, una identitat singular i un paisatge que explica l'evolució d'una comarca. Aconseguir-ho, implicaria el reconeixement internacional del valor d'un model agrícola, que ha sabut harmonitzar la tradició agrària del Mediterrani amb la innovació i la creativitat, i que té projecció de futur.

Conscients que és un element identitari diferenciador, i sabent que el seu futur passa per la conservació d'aquest paisatge, el Parc Natural treballa per esdevenir un model de sostenibilitat en les principals activitats econòmiques de la zona; el turisme i l'agricultura.

La tasca en temàtica agrícola que es fa des del Parc Natural de Montsant referent a l'agricultura, no només és per transformar en més sostenible l'activitat sinó també per recuperar-la i promocionar-la. Estem parlant "d'un sector que s'està abandonant de forma molt notable en les últimes dècades i al qual li cal un impuls important. Així doncs, l'aposta és per a la recuperació de conreus abandonats mitjançant acord de col·laboració (custòdia agrària) entre propietaris que tenen abandonades les seves finques i pagesos que vulguin fer-se'n càrrec, i en el qual el Parc Natural hi té un paper de mediador.

L'abandonament és, principalment, fruit de la manca de relleu generacional i per aquest motiu el Parc busca facilitar l'accés a la terra a nous agricultors, o d'altres que ja estiguin establerts al territori mitjançant la cessió de terres d'aquells propietaris que no en fan ús.

Els objectius d'aquests acords de col·laboració són: Reduir el risc d'incendis, incrementar la biodiversitat, fomentar l'agricultura ecològica, millorar el paisatge i dinamitzar el sector agrari.

Causes i conseqüències de l'abandonament de terres

Els acords se signen a tres bandes, cadascuna de les quals té un **paper** determinat: el propietari cedeix les terres, l'agricultor les reactiva i el Parc Natural actua com a mediador. A més cadascuna de les parts n'extreu un **benefici**; el propietari - Preservació del patrimoni, increment del valor del patrimoni, reconeixement social i reducció del risc d'incendis-, l'agricultor - Valor afegit al producte, reconeixement social i increment de la superfície agrícola pròpia-, i el Parc Natural - Incrementar la biodiversitat, reducció del risc d'incendis, manteniment del paisatge, dinamització econòmica i foment de l'agricultura ecològica.

Després d'haver establert el model propi del Parc per a fer front a la problemàtica de l'abandonament de terres, calia portar-ho a la pràctica però des del Parc Natural s'apostava per fer-ho primer a petita escala a través d'una prova pilot.

Al mes de març es va signar el primer acord de col·laboració per la recuperació de conreus abandonats que ha permès recuperar a Cornudella, 7 hectàrees d'un mateix propietari. Una finca de tipologia mixta (agrícola i forestal), que es recuperarà a través de la gestió integrada que ofereix la permacultura.

Actualment s'està treballant amb més propietaris tant de Cornudella com de la Morera per continuar recuperant conreus abandonats. En el cas de la Morera, la prova pilot busca recuperar sembres per diversificar la tipologia de conreus a més a més d'evitar l'abandonament, però quan el projecte continuï creixent no només interessaran camps abandonats on antigament se sembrava sinó que interessaran tots aquells que siguin òptims per ser reactivats.

Signatura del primer acord de col·laboració per la recuperació de conreus abandonats a la Seu del Parc Natural. La Morera de Montsant.

Un cop duta a terme la prova pilot, el projecte vol continuar endavant i obrir-se a d'altres municipis i a tot tipus de conreus. Es busca que els propietaris que no puguin o vulguin treballar les terres, acudeixin al Parc Natural per a cedir-les i fer que aquest en trobi un nou agricultor amb un projecte que tingui unes característiques adequades per a la finca. I al mateix temps es busca que agricultors interessats en establir-se a Montsant, o que vulguin agafar més terres, acudeixin el Parc per presentar els seus projectes.

D'altra banda, en els últims mesos, també s'han iniciat converses amb les cooperatives de Montsant per trobar respostes conjuntes a la problemàtica de l'abandonament de terres, ja que estem parlant d'un problema global en el qual cooperatives i altres actors del territori també s'hi veuen involucrats. L'objectiu d'aquestes converses és conèixer la situació de cadascuna de les cooperatives i traçar unes línies de treball conjunt per tal de trobar un model comú per tot el territori, i tot i sabent que la heterogeneïtat del territori és gran, el Parc Natural veu en aquestes converses una oportunitat per nodrir i fer més complet el model d'acord.

Cooperatives, ajuntaments, entitats o associacions són només alguns dels actors del territori que podrien dur a terme la tasca que està realitzant el Parc Natural per a la recuperació de conreus. En tot cas, en un territori com aquest, l'èxit del projecte estarà vinculat a la implicació ciutadana i al treball en xarxa dels actors que actuïn com a mediadors.

Equip de Gestió del Parc Natural de Montsant,
Agost 2014

FUSTERIA RAUL VIÑES VERGE

c. Major, 26

43375 LA VILELLA ALTA

Tel: 977 839 077

Mòbil: 686 987 873

AUTOSERVEI

AIMAR

Coaliment

C/ de les Bodegues, 1
Cornudella de Montsant
Tel. 977 82 14 17

C/ Ravel, 34 baixos
Poboleda
Tel. 977 82 73 93

AIMAR
FORN DE PA · PASTISSERIA

C/ de les Bodegues, 1
Cornudella de Montsant
Tel. 977 82 14 17

ANEM A FESTA MAJOR

Aquesta era la frase que tots els nois i les noies dels nostres pobles pronunciaven amb entusiasme quan sortien mudats de casa disposats a ballar i a conèixer a qui més endavant podia arribar a ser la seva parella. Quants matrimonis eren i són fruit de la iniciativa d'un noi que s'adreçava a la noia que l'havia encisat per intentar comprometre el ball de rams?

La Festa Major era l'esdeveniment més esperat del curs de l'any per a tota la família. Sens dubte pels nois i noies fadrins que tindrien l'ocasió de tractar amb nois i noies d'altres pobles. Pels més grans, que tindrien l'ocasió de reveure familiars desplaçats del poble que retornaven aquests dies a la casa d'origen amb les seves parelles i els seus fills. Per les dones de casa, que tot i el gran trasbals que provocava fer menjar i acollir tota la parentela la festa els permetia lluir-se a la cuina i conèixer de primera mà novetats dels familiars que vivien fora. No cal dir pels nens i nenes que vivien amb frenesí tot aquell rebombori.

A nosaltres ens va cridar l'atenció des de que fem estades amb regularitat a La Morera el neguit amb que s'esperava l'arribada de la Festa Major. Tothom amb qui parlàvem ens animava a ser-hi per poder gaudir del gran esdeveniment. Finalment així ho vam fer i a partir d'aquell moment no hem faltat a la Festa Major de cap any. Malgrat ser forasters, la Festa Major ens fa sentir La Morera com el nostre poble d'adopció.

Des de la recuperació del ball de la jota de La Morera vaig tenir la intuïció que aquell no havia de ser en el passat un ball qualsevol. Intentar resoldre aquest interrogant m'ha portat a cercar enguany el paper que tenia aquest ball en el conjunt de la Festa Major. Diverses lectures d'etnògrafs m'indicaven que efectivament en altres pobles propers havia estat així. A partir d'aquí tocava preguntar als que tenen edat per recordar com era la Festa Major d'abans. El fruit de la recerca d'aquest estiu és el que ara esteu llegint. Espero i desitjo que a tots ens sigui plaent retrobar-nos amb el nostre passat festiu comú.

Aquest article no hauria estat possible sense les aportacions del Ramon Sabaté i la Juanita; del Ramon Borràs i la Teresina; de la Maria Lluïsa Miró, la Maria Neus i el Josep Manuel; de la Ramona Borràs, del Benito Porqueres i l'Assumpció. Els agraeixo com m'han acollit a les seves cases, com han fet memòria a partir de les meves preguntes i com després m'han aturat pel carrer per afegir algun record que, posterior a la conversa, els semblava que m'havien de transmetre.

Organització de la festa

Els encarregats d'organitzar la festa eren els nois (fadrins) que constituïen una comissió. Els fadrins més grans eren els que portaven la veu cantant. Els nois que s'hi anaven incorporant, en arribar al voltant dels 15 anys, aprenien d'aquests els diferents aspectes que calia tenir en compte.

Cadascun dels membres de la comissió havia de fer una aportació econòmica que

permetés finançar les despeses inicials. A canvi aquests no havien de pagar l'entrada per accedir a l'envelat. En acabar la festa es feia balanç i sempre que era possible es retornava una part o el total de l'import d'aquesta aportació.

La comissió havia llogat els músics, sovint emparaulats d'un any per l'altre. Els anava a buscar amb mules per poder carregar els bagatges i els instruments. Els músics s'allotjaven (menjar i dormir) repartits per les cases dels mateixos membres de la comissió o en d'altres que s'avenien a col·laborar.

Organitzaven l'anada a fer teix a Montsant amb les mules per poder muntar entre tots l'envelat.

Alguns d'ells havien anat amb temps suficient a Reus a comprar els elements que en ser venuts servien per finançar la festa: rams, obsequis diversos, les "toies", les tires dels sorteigs, etc.

Eren els membres de la comissió els que designaven els que serien majors i majores. A canvi a aquests tampoc els calia pagar l'obsequi que servia per començar el Ball de Plaça.

També eren els que es preocupaven de cobrar les entrades, vendre els objectes pels diferents balls, endreçar els espais, recollir...

Actes de la Festa Major

1r dia

Al matí anar a buscar els músics.

Rebuda de forasters i convidats de les famílies.

"Passacalle" dels músics abans de missa.

12h. Missa Major.

Anada de la corporació municipal al complet (alcalde que lluí la vara, els regidors, secretari, jutge, agutzil) amb l'acompanyament dels músics des de l'ajuntament fins l'església on eren rebuts pel capellà a la porta. En finalitzar també eren acompanyats des de l'església fins l'ajuntament.

Ball de vermut al cafè

Dinar. En algunes cases dinaven els convidats institucionals. Així la Guàrdia Civil dinava a casa de l'alcalde i quan el capellà pujava des de Poboleda acostumava a dinar a cal Ros.

5 de la tarda. Processó amb l'acompanyament dels músics.

Processó llarga que sortia de l'església, seguia pel carrer Major fins els Quatre Cantons, pujava fins al carrer Ciutadilla i baixava altre cop fins al Pla de l'Església.

Partit de futbol. Podia ser el segon dia, depenia de l'equip contrincant.

Ball de tarda a l'envelat. Primer sarau.

Sopar

Ball de Plaça

Ball de nit a l'envelat. Segon sarau.

A la mitja part del ball de nit, ressopó

Esmorzar a base de melons i síndries per part de la joventut abans d'anar a dormir.

2n dia

Missa

Ball de tarda, aviat. Tercer sarau.

Ball de nit. Quart sarau.

3r dia. Dia dels dropos (Anava tothom baldat).

Sortida dels forasters joves, convidats.

Tarda. Jocs per la canalla: "Corrida" de sacs, trencar l'olla, etc.

Els balls

Per al jovent el ball era l'activitat més important de la Festa Major.

Des de la difusió dels balls d'envelat, els balls tradicionals van anar quedant abandonats ja que es consideraven coses de vells. Els valsos, els pasdobles i més endavant el fox permetien poder ballar aparellats i agafats. Aquest era un al·licient que va afavorir la desaparició dels balls tradicionals a meitat del segle XX. La participació dels casats en els balls era més esporàdica i s'acostumava a limitar als balls més significatius.

El Ball de Plaça. Era el que congregava la majoria de les persones del poble. Tot sembla indicar que és el que tenia més arrelament popular i que es practicava de més antic. Tenia lloc a la plaça després de sopar i ben segur que abans de l'arribada de l'electricitat s'havia de tenir alguna mena d'il·luminació amb teies.

Abans del ball els majorals (sembla que eren sis) anaven en comitiva acompanyats dels músics a buscar les majoreals a les seves cases. En arribar davant la casa de cadascuna de les majoreals aquesta sortia, s'agafava de bracet del corresponent majoral i s'afegia al seguici. En arribar altre cop a la plaça els músics se situaven al cantó de l'abadia. Cadascuna de les majoreals rebia un obsequi de la seva parella. Tot seguit i només ells feien el primer ball.

La resta de balls fins a uns 10 aproximadament estaven oberts a tothom que prèviament hagués comprat un dels obsequis que estaven exposats en una parada a l'entrada d'alguna de les cases de la plaça que havia cedit el seu espai per a l'ocasió. Els balladors demanaven a les noies que eren del seu interès que els reservessin algun dels balls. Elles els anaven compromentent. No cal dir que les noies més sol·licitades els tenien ràpidament compromesos.

El Ball de Coques. Al so de la jota era el que inaugurava el Ball de Plaça abans de l'arribada dels actuals balls d'envelat. Era un ball alegre i divertit. La partitura correspon a la jota "Los toros de Zaragoza", música força antiga importada de l'Aragó que es tocava al Ball de Plaça des de feia molts anys.

Per poder ballar-la calia haver comprat una coca a la parada que havien muntat els organitzadors. Sembla que abans de l'arribada dels obsequis, la venda i la subhasta de les coques era la principal font de finançament de la festa.

Els últims balladors de coques de La Morera van ser el Jaio Guerro, la Lluïsa, el Quimet de la Plaça i l'Estevania. En el record també queda una ballada fent broma amb les coques per part del Joan Xollat i el Joan de l'Espardenyera.

Alguns ballaven amb una coca o dues a les mans, però el més corrent era que la noia obsequiada amb la coca la donés als seus familiars per poder ballar amb més tranquil·litat.

A Scala Dei la coca també servia per compensar els propietaris que havien fet una aportació al finançament de la festa. La comissió els feia el present de la coca amb sucre el dia de la festa.

El Ball de Rams. Se'n ballava un a cadascun dels saraus. El noi que volia treure una noia a ballar n'havia de comprar un i oferir-li. Ballaven agafats amb el ramet a la mà. Els rams com la resta d'obsequis que es posaven a la venda provenien de Reus. Era un ball destacat de la resta. Els nois demanaven el més aviat possible a les noies que més els agradaven que els comprometessin aquest ball.

El Ball del Pensament. Es ballava immediatament després del Ball de Rams amb les mateixes parelles. Però ara era la noia la que obsequiava el noi amb un petit detall que aquest es posava a la solapa. Els pensaments es compraven a la parada on estaven exposats els rams i els altres obsequis.

El Ball de la "Toia". La "toia" era un objecte decoratiu preuat: gerro, licorera, joc de cafè, centre de taula, etc, que se sortejava entre els que havien comprat números al subhastador de les tires. En aquesta tasca van destacar el Simeon de la Salut i el Pep Merlo. S'havia de tenir prou gràcia per aconseguir vendre les tires al millor postor, per tal d'obtenir el màxim profit per la comissió organitzadora. És evident que el prestigi social anava lligat a haver aconseguit el nombre més alt de tires per poder tenir més possibilitats a la rifa. En els últims anys es rifaven dues "toies" a cada sarau.

El que havia guanyat la "toia" tenia dret a ballar amb la noia que triava. Ballaven ells dos sols al mig de l'envelat. Al final el ballador regalava a la noia la "toia".

El Ball Robat. Rebia aquest nom el ball en que es produïen canvis de parella en el

transcurs de la dansa. Eren els músics qui ho anaven anunciant.

Tothom lluia les millors gales per la Festa Major. Les noies procuraven estrenar un vestit per a l'ocasió. Els nois i els homes en general anaven amb el vestit de mudar: camisa de màniga llarga, corbata, americana i pantalons a joc; sabates ben enllustrades. Els nois i noies que venien a Festa Major dels pobles veïns ho feien a peu. Calçaven espadenyes i portaven les sabates al coll fins a les envistes del poble. Llavors amagaven el calcer en un marge i es posaven les sabates de mudar.

El nens i nenes participaven als balls sempre que podien, d'aquesta manera anaven adquirint la destressa necessària de cara al futur.

Localització del ball

Abans i després de la Guerra Civil es ballava a l'envelat situat a la plaça de dalt. Es tancava tot el tombant de manera que quedés espai per passar del carrer Major a la Plaça.

Els costats es tancaven amb rames de teix i en alguna ocasió de xop. Es preparava un entramat amb barres (verticals) i cordes (horitzontals) que servien per entrecreuar les branques llargues que tapaven del tot les parets. S'acostumava a posar un sostre fet de borasses cosides que tot i no protegir de la pluja sí que resguardava de la mullena de la nit i donava una mica d'escalfor.

El terra es preparava expressament per a l'ocasió de manera molt semblant a com es feia a les eres abans de batre. S'afegia terra fina per igualar el nivell, s'hi barrejava pallús i tot es mullava abundantment amb aigua i s'hi passava el rodet de pedra. Amb tots aquests preparatius el terra quedava atapeït. Abans de cada sarau es tornava a remullar per evitar que en ballar s'aixequés pols.

L'escenari se situava prop del marge que separa les dues places. Es preparava un empostissat que tenia com a puntals portadores i com a entaulat les posts dels cups ben anivellades.

Els músics que durant molts anys venien de La Vilella Baixa tocaven els instruments sense amplificació de so. L'únic que necessitava un reforç era el cantant. Queda en el record de molts la imatge del Serenet cantant amb un canut de cartró que li servia d'altaveu.

A tot el tombant de l'envelat es posaven bancs provisionals fets també amb les posts dels cups recobertes de robes. Es penjaven a tot el voltant garlandes amb paperets de colors.

La porta d'entrada se situava al lateral ben a prop de l'inici del carrer Major.

A la plaça de baix que era de terra no s'hi feia pràcticament res. Cobrir els còrrecs i anivellar-la una mica.

Fins a mitjans dels anys 40 del segle XX els balls de festa major es van fer a l'envelat de la plaça de dalt. Després els balls es van passar a fer a la sala gran del cafè. A començament dels anys 80 i gràcies a un nou envelat que va preparar el Ginés els balls de festa major es van fer a la plaça. Des de l'any 1986 tenen lloc al local social. A Scala Dei els saraus de festa major es feien en algun dels locals que deixaven les famílies propietàries.

*Envelat a la plaça de dalt.
Part posterior tancada amb canyissos.
Foto cedida: Cal Fuster*

La cuina de Festa Major

En aquestes dates les dones de cada casa tenien una feina a preparar els menjars. Els dies abans havien de pensar en tot el necessari i comprar el que calia. Al llarg de la festa se n'estaven d'anar a algun dels actes per avançar feina a la cuina. Els dies de Festa Major la dona de la casa estava amolada a la cuina. Per intentar millorar aquesta situació, en algunes cases es llogaven cuineres de pobles veïns que feien cap el dia abans de la festa. En d'altres venien expressament parents d'altres pobles per ajudar a fer menjar.

*Parelles ballant a la plaça la Festa Major del 1984.
Foto cedida: Família Crivillé i Miró*

Els plats de Festa Major eren molt similars a totes les cases.

Sopa de brosses amb pa ratllat o pasta de sopa feta amb caldo de gallina al que s'afegien pilotetes de carn de be trinxada, carn de gallina esmicolada i trossets de budells i guiers.

De segon, cassolades de diferents viandes. El contingut depenia de la disponibilitat de cada casa.

Pollastre rostit. Temps abans al corral la mestressa ja l'havia sentenciat amb la frase: "Aquest el guardarem per Festa Major".

A les cases que tenien força convidats es matava un corder o un cabrit. Es preparava de diverses menes. La carn de les espatlles i de les cuixes desossades es lligava i es feia una mena de tall rodó rostit. Els tallets més delicats s'arrebossaven. Dels talls menys nobles se'n feia una cassola amb suc. El segon dia se solia fer part de la carn a la brasa.

També es feien cassolades de conill i de perdius amb farcellets de col.

Les cassoles s'acompanyaven amb patates escantonades o senceres si eren petites fregides

Les cassolades un cop fetes es guardaven als cellers que era el lloc més fresc de la casa.

De postres com a fruita es menjava meló. Tot seguit venien les orelletes o els orellons, metlles torrades, cocs, cocs llargs (coques de pasta adobada amb forma allargada, algunes fins i tot trenades). Tot acompanyat amb vi ranci, vin blanc ranci i vi dolç.

La festa és un element essencial en l'activitat humana. Les nostres festes venen de molt antic. Alguns aspectes de la Festa Major han anat canviant al llarg del temps, però en essència l'esperit continua sent el mateix. La Festa Major ens aplega, ens dóna identitat i unitat com a poble.

Bona Festa Major a tothom!

Joan FERRAN i MERCADÉ
Estiu de 2014

LA CREU DEL CLAUSTRE D'ESCALADEI

Ara fa uns seixanta anys es va posar una creu de ferro al claustre major d'Escaladei, dedicat al pare Dom Joan Fort —el monjo més miracler que hi passà— i també a la memòria de tots els religiosos que habitaren en aquesta casa al llarg dels segles. La creu, situada en mig del gran claustre, serveix també per recordar al visitant que en aquest lloc hi ha el cementiri de la comunitat, potser l'únic sector de tot el monestir que s'ha mantingut intacte i que en els darrers treballs de recerca arqueològica i de restauració arquitectònica també es va respectar. Conserva, doncs, segons es creu, les restes de la pràctica totalitat dels religiosos.

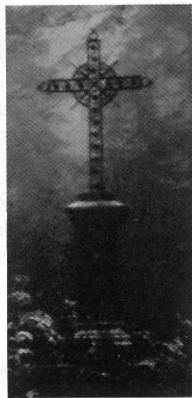
En passar pel claustre la creu es veu llunyana i no s'aprecien bé els detalls. És una peça interessant amb més rerefons del que sembla a primera vista, perquè en fer-la, s'inspiraren en una creu prou important del món cartoixà: la que presideix el lloc on hi hagué el primer cementiri de l'Orde, a la Gran Cartoixa, a Grenoble. I no només pel que fa a les filigranes de ferro de la creu, sinó també pel que fa al disseny del pedestal que la suporta. A les imatges es pot comparar la similitud entre les dues creus.

Ezequiel GORT

Agost de 2014

*Creu del Claustre
d'Escaladei*

*Creu de la Gran Cartoixa,
Grenoble*

LA MORERA DE MONTSANT

DIVENDRES, 5 DE SETEMBRE

17.30h Gimcana Popular

20.30h Concurs de cuina. Enguany el tema serà «*Pastís salat fred*». A continuació **Sopar de germanor al local social** (cadascú se'l porta).

23.00h Actuació teatral: «Reciclabaret» Gentilesa del Consorci de residus de Priorat, Terra Alta i Ribera d'Ebre.

23.30h Actuació de Jaume Barri animador popular. A continuació, **Festa disco al local social.**

DISSABTE, 6 DE SETEMBRE

10.30h Tallers de pintura i manualitats per als nens i nenes i **torneig** de tenis taula al local social

12.30h Inauguració de l'exposició «Gäbäl: Al-Barka, al Montsant, Muntanya d'anacoretes» a la Seu del Parc Natural. En acabar hi haurà un vermut.

17:00h Concurs de pastissos i jocs de cucanya a la Plaça

20.00h Ball de tarda al local social amb l'orquestra **NOMADES.**

24.00h Ball de nit al local social amb la mateixa orquestra.

DIUMENGE, 7 DE SETEMBRE

9.00h Despertar popular i cercavila, a càrrec de la Colla gegantera i grallera de La Morera de Montsant Scala Dei.

10.30h Tirada de Bitlles

11.00h Degustació de canyes i pinxos al local

17.00h Espectacle de pallassos amb el grup **TRASTRUS** al local social. Després, hi haurà **berenar** pels nens i nenes.

19.00h Ball de tarda amb el grup **Sabor d'abans**

DILLUNS, 8 DE SETEMBRE

12.00h Missa en honor a la Mare de Déu a l'església parroquial i Processó acompanyant la Patrona pel poble. A continuació ballada de Jota de La Morera a la Plaça.

14.00h Ball de Vermut, al local social a càrrec del grup **DUET ELEGANCE.**

20.00h Ball de tarda al local social amb la mateixa orquestra.

JOR 2014

SCALA-DEI

DIMECRES, 24 DE SETEMBRE

- 2.00h Missa i processó en honor a la Mare de Déu de la Mercè.
- 3.00h Ball Vermut amb l'orquestra Montsant.

DIVENDRES, 26 DE SETEMBRE

- 1.00h Sopar popular al local social. Cal portar-se el sopar (cuberts, plats ...)
- 0.00h Recital d'en Yuri Mestres, cantant cançons conegudes i desconegudes de mig món i explicant acudits de la nostra terra

DISSABTE, 27 DE SETEMBRE

- 0.30h Esmorzar popular a la Pietat (cal dur l'entrepà de casa)
- 7.00h Torneig de Futbol.
- 7.30h Torneig de bitlles.
- 9.30h Ball de tarda amb el Duet Elegance.
- 0.00h Ball de nit amb el mateix grup

DIUMENGE, 28 DE SETEMBRE

- 1.00h Concurs de pastissos.
- 1.45h Jocs per a la mainada.
- 7.00h Fi de festes.

PEIXATERIA CA LA VILES

Peix fresc, pesca salada i congelats

Núria Campiña Ordoñez

C/ Eres, 10
Cornudella de Montsant

977 088 142
calaviles@hotmail.es

- ELECTRICITAT**
- FONTANERIA**
- CALEFACCIÓ**
- ENERGIA SOLAR**
- GAS (ESPECIALISTA)**
- BUTLLETINS OFICIALS**
- REPARACIÓ DE CALDERES**

JASANS i JASANS, SCP

C/ Gritella, 13 - Tel. 977 82 11 71/977 82 10 71
43360 CORNUDELLA DE MONTSANT (Tarragona)

MONTALT I EL MAS DÉU

Montalt és una població pretèrita envoltada pel mite. Segons conta la llegenda, era un poble que feia nosa als cartoixans perquè era massa proper al monestir. Ja se sap, els cartoixans necessiten envoltar-se de silenci i la vida quotidiana d'una població és tot el contrari: la remor constant del treball, el pas sovintejat i sorolls de les persones pels rodals més propers al monestir... Feia nosa i els cartoixans el van fer desaparèixer.

La llegenda ho situa cap a l'any 1285, moment que els monjos haurien ofert terres en altres indrets del Priorat als homes de Montalt i un bon dot a les donzelles si es casaven en altres poblacions. Una vegada despoblat, només restaria l'ermita de Sant Antoni.

De Montalt en sabem ben poca cosa, però el poc que en sabem no concorda gaire bé amb la llegenda, sobretot pel que fa la data, però també amb la motivació. En canvi, que la desaparició la va forçar el monestir, sembla més plausible. La data cal situar-la ben entrat el segle xv i la motivació podria estar relacionada amb l'ús de l'aigua, per bé que això ara per ara és hipotètic.

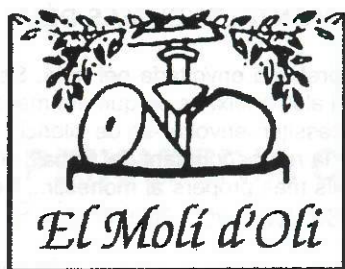
El solar de Montalt va ser propietat del monestir des del 1204, quan el va rebre de les mans de la reina Sança. Unes terres, però, que molt aviat els ocasionaren problemes per confrontar amb el terme de Cabassers i per tant amb els veïns d'aquella població i amb el bisbe de Tortosa, baró de Cabassers.

Pel que fa la seva aparició com a nucli de població, Montalt no es va formar, almenys documentalment, fins a la segona meitat del segle xiii, en un moment que la comarca va viure un fort corrent migratori que va permetre el naixement de Gratallops el 1259, Torroja el 1261, Poboleda el 1270, o la Vilella Alta el 1286, sempre a partir de l'interès poblacional d'Escaladei, tot concedint cartes d'establiment als colons nousvinguts.

Escaladei va establir el veïnatge a Montalt el 10 de novembre de 1286, i com la resta de les fundacions, el poble va prosperar, per bé que lentament, ja que el 1354 els veïns rebien el permís per bastir l'església de Sant Antoni, per la qual es va aconseguir una carta concedint indulgències. La carta en qüestió, lliurada a Avinyó el 2 de juliol de 1355 devia causar impressió, ja que portava els segells penjants de no res menys que de dinou bisbes. A partir d'aleshores, guanyarien les indulgències totes aquelles persones que visitessin l'església i hi fessin alguna almoïna.

El 1356 hi feien un altar dedicat a sant Agustí i el 1367 hi afegien una font baptismal. Amb tot, el nombre del veïnat devia seguir essent ben reduït, perquè fins al 1378 no es féu una concòrdia amb Escaladei i amb el rector de la Morera Ramon Escapolat per dir missa a Sant Antoni.

Amb el temps el poble va desaparèixer, convertit finalment en el mas de Sant Antoni, avui en ruïnes. No tenim gaire informació de com va anar aquest procés, que sembla relacionat amb el mas Déu, segons veurem. En tot cas, la darrera data en què s'esmenta Montalt com a poble si més no que per ara en tinguim coneixement

CARTOIXA D'SCALA DEI

Museu de l'Oli i Productes Artesans

Venda d'Olis D.O. Siurana Zona Montsant

Melmelades, olives, olivades, orelletes, pastissets i pastes d'elaboració pròpia

Plaça Priorat, 1 SCALA DEI Tels. 977 839 399 - 977 827 260
www.molideloli.com

XAVIER NAVARRO CID

Successor de Sarobé

PINTURA I DECORACIÓ

Av. d'Andorra, 11 - baixos - 8

Tels: Magatzem: 977 23 69 31 · Particular: 977 23 17 47

e-mail: j.navarrocid@hotmail.com

TARRAGONA

és el 1425, que Montalt figura citat a un privilegi concedit pel rei Alfons a Escaladei. Això no vol dir, és clar, que necessàriament en aquesta data el poble encara existís com a tal.

El mas Déu o mas de Déu, segons un text del segle ^{xviii} era, com el mas de Forçans, a l'antic terme de Montalt. Es diu que era un mas construït pels monjos per tal de conrear cereals i vinya als plans de la muntanya, i d'aquí segurament el nom de mas de Déu. Tanmateix em sembla més versemblant que hagués estat una propietat dels Déu, la nissaga d'un dels cavallers encarregats de la repoblació del territori: Pere de Déu, que acumulà les senyories de Falset el 1168, Pradell el 1179, la vall de Porrera i Sant Marcell el 1180. Els Déu restaren vinculats tant a la canònica d'Escornalbou (el seu fill Bernat en va ser prior almenys entre els anys 1215 i 1227) com a Escaladei, on un altre membre de la nissaga, també de nom Bernat, en fou prior, almenys entre els anys 1265 i 1270.

Escaladei, en una data indeterminada, que cal creure dins el segle ^{xv}, va comprar les terres de Montalt i les ajuntà amb les del mas de Déu. El regest que s'ha conservat diu, textualment: «les terres que lo monestir ha comprat dels hòmens de Montalt, les quals terres són estades associades al dit mas de Déu», però no en concreta la data ni cap més detall.

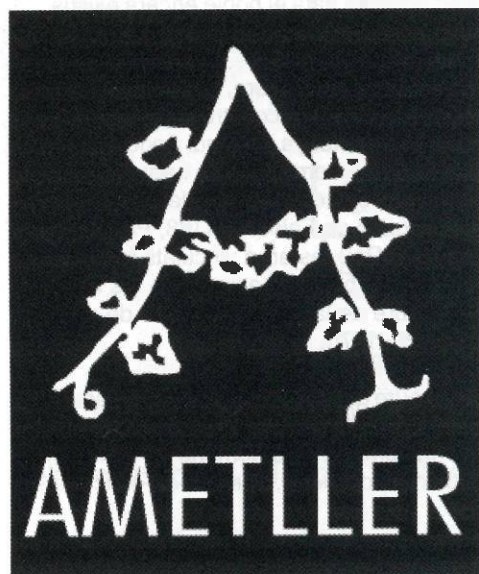
Un altre regest, aquest ben datat, del 1414, sembla afirmar que el lloc ja no existia, per quan, diu, ja no es feien misses: «Item. Una lletra emanada del official de Tarragona ab que dóna llicència al prior de Scaladei, que puga convertir en reparació de la iglésia de Montalt tantes pensions quantes seran menester dels 90 sous que prenia lo vicari de la Morera per certes misses quiscun any».

El 1481 el prior d'Escaladei va establir el mas de Déu, per cent florins d'or, a favor de Joan Amorós, veí de Cabassers i uns anys més tard, el 9 de febrer de 1551, el monestir el recuperà, per compra, pagant quatre-centes lliures a Jaume Amorós i al seu nebot Joan Amorós, ambdós també de Cabassers. Amb aquesta compra, Escaladei també recuperà el mas i les terres de Forçans.

De Montalt només es conservà l'església, convertida en l'ermita de Sant Antoni Abat. Quan va desaparèixer el poble es diu que l'ermita es reféu suposadament de la mà de fra Joan Ros, que tal vegada en va ser el primer ermità.

Desaparèixer Montalt com a poble, però, no vol dir necessàriament la seva desaparició com a terme rònec. Un document de 1792 encara l'esmenta, així com els termes de Montsant, de Bonrepòs (o de l'Abadessa) i la quadra de Fra Guerau.

Ezequiel GORT

Celler Joan Ametller

- *Visites*
- *Activitats*
- *Venda de vi*

Visiteu-nos!!!

*Us desitgem molt
bona Festa Major*

Finca Mas d'en Mustardo
43361 La Morera de Montsant
Tel. 977 098 100 / 663 456 696
e-mail: info@ametller.com

— *Celler* —
PASANAU

La Morera de Montsant

PRIORAT
DENOMINACIÓ D'ORIGEN QUALIFICADA

JOSEP MARCH AMENÓ

Siguís on siguís de La Morera, en qualsevol racó amagat, si alces la vista veus la Falconera que majestuosa vetlla per la seva gent del poble. Enguany si mirem damunt d'ella i amb molta pau, hi trobarem un estel que brilla més que tots els altres. És el Josep que hi va pujar el propassat 17 d'abril i s'hi ha quedat per estar a prop de casa i de les seves coses, així com de tots els seus parents i amics.

La Falconera

En Josep Merlo, era un bon home i del poble. La ciutat era massa gran per ell, massa estranya, la gent no es coneixia, no se saludava, no podia aturar-se a fer la xerradeta amb els amics que ho eren tota la gent del poble, no podia fer un passeig fins al seu hort, no podia tenir cura de les seves pertinences, no podia anar al cafè a ballar els diumenges,...hi havia tantes coses que el lligaven al seu poble!

La seva vida era La Morera, els seus voltants i la seva gent. Estimava el Priorat i ho transmetia en el seu fer de cada dia. Se sentia satisfet, i amb molta raó, del seu vi de la bota del racó que oferia de tot cor a tots els que ens acostàvem a casa seva i que acompanyava amb unes ametlles torrades i un plat de galetes mentre anàvem recordant històries passades.

Jo el vaig conèixer l'any 1952. Encara era una nena. Em va veure fer gran i em va treure a ballar moltes vegades i jo ho esperava de bon grat. Ballava molt bé i ens aveníem. Ell era més gran i a mi em feia sentir important poder ballar amb un home, essent jo tan criatura.

En aquesta Festa Major hi haurà una cadira buida i hi faltará una parella de ball.

Nati Grabiél i Josep March

Es notarà molt i costarà acostumar-se a la seva absència.

Quan un amic se'n va, alguna cosa es remou dintre nostre. No perdem sols un amic sinó també quelcom de nosaltres mateixos. I jo recordo tantes coses d'aquell temps!!!

Tornem a reviuir aquells anys passats, les passejades per la carretera, les tardes de diumenge per anar al ball, les festes del poble, la seva saviesa de persona més gran i assenyada, la seva alegria, les seves ganes de viure que te les encomanava. Això ara ja no serà possible, ha marxat però ens han quedat els records, uns bons records que faran que estigui sempre present.

La vida té coses que a vegades et sembla que no són reals. Jo, quan em vaig casar i vaig anar a viure a Barcelona, vaig trigar anys a tornar a La Morera, però no la vaig oblidar mai.

Va passar el temps i ens vam retrobar a Barcelona, amb les seves germanes i cunyats. No ens vèiem molt sovint però sí que ens parlàvem per telèfon i vam tornar

a reviu els nostres records, en especial amb la Marina, la Serafina, el Ramon i el Pancràs que són amb els que més vegades ens parlàvem.

Han estat i encara són una família molt unida i el Josep ha estat mimat i ben atès durant els anys després de la seva jubilació quan passava a Barcelona tots els hiverns. Aquí ha tingut l'amor i el caliu de tota la seva família al llarg dels anys i en especial quan ja les forces anaven minvant i ell es va sentir estimat com sempre en els últims anys de la seva vida, cosa que tots voldríem tenir.

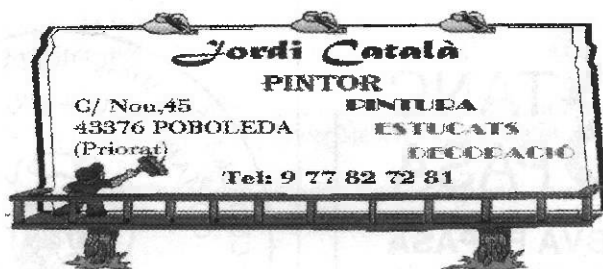
Jo us dono un excel·lent a tots, germanes i cunyats, nebodes i nebots, pel vostre comportament i per l'exemple que heu donat a molta gent que no esperava menys de vosaltres. Això us ha de donar la pau i el consol per superar la seva absència.

Ens seguirem veient i seguirem parlant de les vegades que anàvem a fer un passeig i una beguda fresca quan feia calor i una xocolata amb xurros quan el temps era fresquet. Ell seguirà amb nosaltres mentre el recordem i segur que ens mirarà des de dalt de la Falconera.

Una forta abraçada a tota la família amb el meu agraïment per la vostra amistat.

Nati GRABIEL

Estiu de 2014

RESTAURANTE

AL Toll

Joan M. Rosamora Dolcet
Gerent

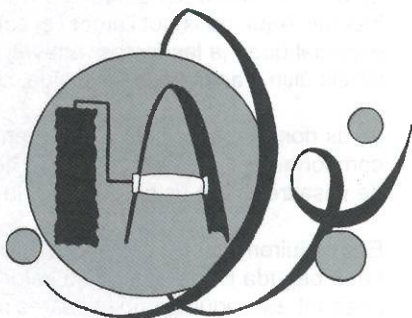
c/ Compte de Rius, 8
Tel. 636 108 235
Comudella del Montsant
43360 Tarragona

Bar L'Únic

Entrepans, esmorzars de forquilla
i plats a la brasa amb productes
de la comarca. Local acollidor i
familiar.

Tel.: 667 442 904
barlunic@gmail.com

PINTURA I DECORACIÓ

VICTOR ALZAMORA
tel. mòbil 659 32 71 78
alzamorapintor@gmail.com

ESTANC PASA

AGENT BBVA ESPASA

TABACS
ARTICLES DE REGAL
PERFUMERIA
MERCERIA

C/ de les Bodegues, 3
Tel. 659 478 202
Tel. 977 82 12 22
43360 CORNUDELLA DE MONTSANT

NOVA AGROBOTIGA

Crèdits a socis i venda de
productes fitosanitaris, adobs, etc

ELS QUATRE GRAUS

Els paisatges de la Serra de Montsant són molt diversos i complexos, plens de contrastos i diversitat: fauna, vegetació, carenes, graus, barrancs, cims, plans, coves, balmes, roques i altres elements singulars i únics.

Uns dels principals elements que caracteritzen aquests paisatges són els seus graus i els diferents itineraris que hi conflueixen.

De tots els graus de Montsant n'hi ha quatre, des del meu punt de vista, que destaquen sobre la resta: Els Tres Esclaons, el Carabassal, el Carrasclet i els Barrots.

Un itinerari que passés per tots ells, convertint aquesta sorprenent jornada en la major de les festes imaginables, només seria comparable a les millors rutes de muntanya.

Començaria a l'ermita de Sant Joan del Codolar i acabaria a La Morera de Montsant:

El Grau dels Tres Esclaons és la ruta més directa al punt més alt de Montsant. La Roca Corbatera (1.163m) des de l'ermita de Sant Joan del Codolar és una via directa al cim que hi ascendeix vertiginosament amb el punt just d'esforç i dificultat: 408 metres de desnivell i tot just en algun punt hem d'ajudar-nos amb les mans.

Des d'allà arribariem al Grau del Carabassal flanquejant per sobre els grans penya-segats verticals dels Cingles de Sant Joan, deixant a la dreta la Cova Santa i les zones més planeres amb el contrast de la verdor de les graminies.

Travessant els Racons del Moloner ens endinsariem al relleu peculiar d'abrupta orografia de les Roques dels Grèvols, descobrint sorprenents escenaris que se'ns filtrarien a través de la retina: humits, frescos, sinuosos, sota una massa pètria disposada a desplomar-se en qualsevol moment, al bell mig del cor dels cingles.

Hauriem descobert un sender amagat, sense dificultat, sorprenent-nos a cada revolt únic i irrepetible per la seva varietat de vegetació, roques, vistes i tortuos camí.

El descens d'aquest grau no té cap dificultat tècnica especial però hem d'evitar les relliscades i les caigudes de còdols.

Per muntanyencs amb vertigen hi ha una escapatòria cap a la Serra Major que ens portaria directament al Racó i l'Alzina de l'Esmorzar.

Un cop fet el descens del Grau del Carabassal pels diferents trams relativament aeris de graons metàl·lics fixats a la roca passariem per sota del Cingle del Fuster i la Cova dels Fareus i, tot allunyant-nos del Cingle del Portaler i de la Roca del Xollat, aniríem perdent alçada fins que, pel camí dels Fareus, travessariem el Còdol Badat, descobrint-nos de cop, solemnement, com n'arribem a ser de minúsculs i insignificants.

En aquest punt del camí iniciariem la pujada en diagonal cap al Racó dels Boixets i pujariem al vertical i sorprenent Grau del Carrasclet.

Arribaríem a l'inici del darrer Grau creuant horitzontalment el Racó dels Boixets per dalt del cingle.

El Grau dels Barrots segueix l'itinerari més aeri i increïble de tots.

Quan mirem el camí que ens falta sembla que no pugui existir.

Quan mirem endarrere ens sorprenem dels llocs per on hem passat pràcticament sense dificultat.

Sota la Roca de les Onze fem una breu i imprescindible parada al Balcó del Priorat, mirador aeri formidable d'amplíssimes panoràmiques sobre la comarca, sentint en tot moment el vent com si fóssim aus planejant.

Deixant finalment a la dreta la Roca Falconera, passant després pel costat de la Cova Cabrera i Les Tres Roques, arribaríem a La Morera de Montsant.

L'itinerari complet, l'esforç necessari, dificultat la justa, magnífiques vistes, indrets màgics, únics, inimaginables... tots Quatre Graus seguits, enllaçats per aquest mateix ordre, configurarien una magnífica, completa i sorprenent ruta per la Serra del Montsant.

Peròai las!

Aquesta ruta no existeix!

N'hi falta un tros: el que va des del Còdol Badat fins a l'entrada del Racó dels Boixets.

No hi ha camí!

No existeix!

No costaria molt de fer: tan sols caldria intervenir en els darrers 100m d'aquesta diagonal per salvar els darrers esglaons que enllaçarien amb el camí ja existent al pas obligat d'entrada al Racó dels Boixets.

No seria fantàstic aconseguir que aquest magnífic itinerari es convertís en La Ruta dels Quatre Graus?

Lluís DALMAU i ARBÓS

Estiu de 2014

ENS HAN DEIXAT UNS GRANS AMICS

Magdalena i Ramon, us trobarem molt a faltar. La Morera no serà el mateix sense la vostra companyia, la vostra amabilitat, bondat, generositat, ... Han sigut molts anys d'amistat, de passejades, de converses...

Sempre recordaré l'entusiasme amb que tu Ramon, ens parlaves del Montsant, dels diferents graus, de les teves excursions. M'agradava escoltar aquells detalls que feien que ho veiéssim amb els teus ulls; la claror especial de la sortida i la posta del sol des de l'Agnet, els contrastos entre les roques i la vegetació passant pel peu del cingle, la vista des de la Falconera...

I les converses que tenies amb l'Àngel recordant companys de carrera, dels que feia temps que no en sabies res i dels que guardaves, un bon record.

Ramon, trobarem a faltar, en el llibret de la Festa Major, els teus articles sobre el Montsant. Amb ells ens feies participar a tots de la riquesa que té La Morera, i ens mostraves com els morerencs en podem gaudir. Gràcies Ramon, per tot.

Magdalena, què puc dir de tu? Són tantes les vivències que no sé per on començar.

Terrat de cal Grau, estiu 2012

Robert J. Kohn

c. Església 9 - Tel. 619 940 884

www.pamies.eu

Advocats - Assessoria - Tramitacions - Gestió immobiliària - Assegurances
Despatx a Cornudella, Reus, Montbrió i Pratdip.

LA CONRERIA D'SCALA DEI

CELLER D'ELABORACIÓ I CRIANÇA DE VINS

DOO PRIORAT

Mitja Galtà, 32 • 43361 Scala Dei • Tel. 977 82 70 55
www.vinslaconreria.com • laconreria@vinslaconreria.com

El dia que la Juanita, ens donà la notícia de la teva mort, em va agafar una ploranera com no recordo al llarg de la meua vida al faltar-me una amiga.

Eren moltes les coses que compartíem. Les llargues xerrades amb el grup Joan XXIII, les trobades Ecumèniques que celebràveu sota el campanar de Sant Pere de Reus, els temes que tractàveu, que jo compartia i que al mateix temps eren un enriquiment per a mi.

Gracies, Magdalena per la teua senzillesa, per la teua confiança, pel teu optimisme, per la teua alegria, que al teu costat ens feien sentir tan bé. Enyoro les bones estones que passàvem al terrat de casa contemplant la vista i xerrant. Parlàvem del bé que ens trobàvem junts.

El vostres records i les vostres petjades, quedaran, per sempre .

Maria BELLA i VENTOSA
Agost de 2014

A la Plaça de La Morera,

LABADIA
agrobotiga

Us desitja que passeu una Bona Festa Major!

Plaça del Priorat, 6
Mòbil 619 316 289
agrobotigalabadia@gmail.com

MAS DOIX

Celler Mas Doix S.L.
C/. Carme, 115 - 43376 Poboleda
D.O.Q. Priorat. Espanya

Tel. 34 639 356 172
Fax 34 977 827 178
masdoix@bsab.com

J. DOIX - MAT, S.L.

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
FONTANERIA, CALEFACCIÓ, TV
SERRALLERIA I REPARACIÓ DE
MOTORS I MAQUINÀRIA

Raval, 10 · 43376 POBOLEDA (Priorat)
Mòbil 616 267 925

UN ANTIC TREBALL D'ARTESANIA HA RETORNAT A LA MORERA

L'estiu passat ens va visitar el senyor Joaquim Navarro Monsiela, vidu de Teresa Morera Miró, descendenta de La Morera, de cal Perxe (casa emparentada amb cal Miró).

Ens va obsequiar amb un cobrellit de ganxet, treballat a mà pels avantpassats de la seva dona.

En aquells temps, que encara no hi havia electricitat al poble, i que no arribaria fins als anys 20 del segle XX, tenia molt de mèrit, perquè havien de treballar amb llums d'oli, sobretot durant les llargues tardes d'hivern.

És de lloar que una labor feta aquí a La Morera, hagi retornat al poble del seu origen.

Cal MIRÓ.

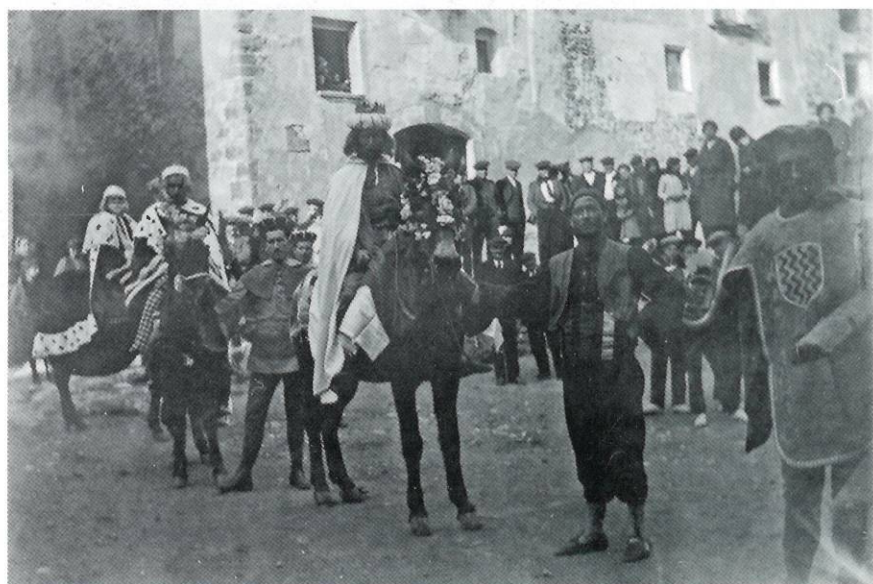

Cobrellit de ganxet treballat a mà.

D'esquerra a dreta: Ramon Miró, Joaquim Navarro i Joan Miró

Dia de Reis a La Morera. Foto cedida: Isidro Borràs.

Dia de Reis a La Morera. Foto cedida: Isidro Borràs.

RECULL DE FOTOGRAFIES PER A L'ARXIU

LA HISTÒRIA DE LA MORERA

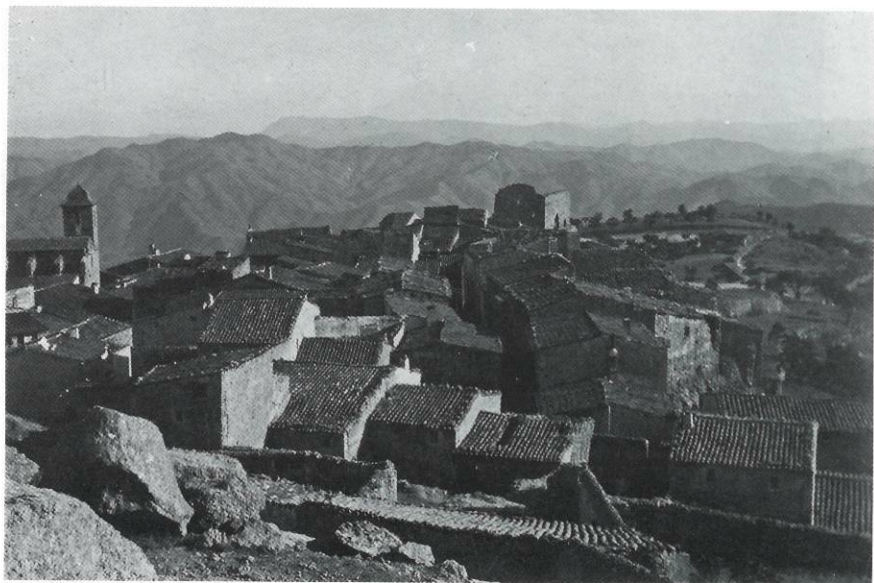
Banda de música el dia de Reis. Foto cedida: Cal Fuster

Processó del dia de Reis. Foto cedida: Cal Fuster

D'IMATGES DEL NOSTRE POBLE

IL·LUSTRACIONS GRÀFIQUES DE

*Vista panoràmica de La Morera amb el castell al fons l'any 1928.
Foto cedida: Cal Fuster*

Carretera amb el mur de fons, anys 70. Foto cedida: Cal Fuster

RECULL DE FOTOGRAFIES PER A L'ARXIU

Casament el 8 de setembre de 1926.

Foto cedida: Cal Fuster

D'IMATGES DEL NOSTRE POBLE

Isidro Borràs Ossó i Raimunda Viñes Miró. Foto cedida: Isidro Borràs

RECUILL DE FOTOGRAFIES PER A L'ARXIU

LA HISTÒRIA DE LA MORERA

*D'esquerra a dreta: Estanislao Borràs,
Conchi Martín del Campo, Jordi Miró,
Ramon Miró, Josep Miró i Isidro
Borràs.*

Foto cedida: Isidro Borràs

*Josep Sabaté Abelló amb
Ramon Miró Porqueres
i Josefina Porqueres
Borràs.*

Foto cedida: Isidro Borràs

D'IMATGES DEL NOSTRE POBLE

IL·LUSTRACIONS GRÀFIQUES DE

Dinar de Festa Major a Cal Miró l'any 1959. D'esquerra a dreta: Joan Miró, Pepita Andreu, Josep Pallejà, Mercè Cervelló, Josep Ma. Miró, Teresina Cervelló, Ramon Miró, Montserrat Pallejà, Lluís Martí, Lourdes Pallejà, Ramona Miró, Jordi Miró, Músic, Teresa Pallejà i Rufino (music). Foto cedida: Cal Mestre.

Teresa Pallejà i Pilar Borràs a Sant Blai. Foto cedida: Cal Mestre

*Teresa Pallejà, Pura Vellvé, Maria Gasquez i el seu fill.
Foto cedida: Cal Mestre*

RECULL DE FOTOGRAFIES PER A L'ARXIU

LA HISTÒRIA DE LA MORERA

D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Ma Carme Martín del Campo, Pilar i Obdúlia Borràs i Conchi Martín del Campo. Nens Pepita Musté, Ramon Miró i Josefina Porqueres. Foto cedida: Isidro Borràs.

D'esquerra a dreta: Ramona Miró, Pepita Musté, Ma Carmen Martín del Campo, (a dalt) Conchi Martín del Campo, Estanislao Borràs i Enriqueta Sabaté. Nen: Ramon Miró. Foto cedida: Isidro Borràs.

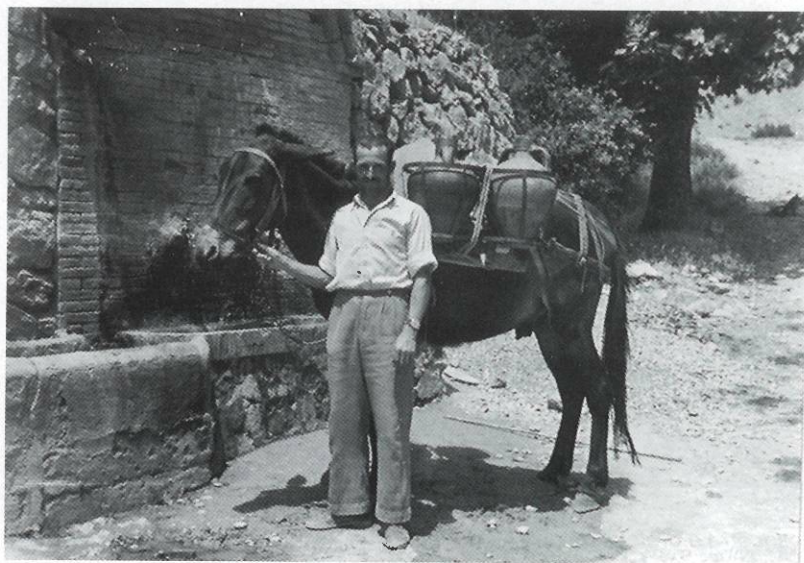
D'IMATGES DEL NOSTRE POBLE

IL·LUSTRACIONS GRÀFIQUES DE

*Joan Blanco Josep March Lluís Nadal Josep Manuel Crivillé Ramon Sabaté
Joan Crivillé i Joan Sabaté transportant paques de palla.*

Foto cedida: Cal Merlo

Josep March abeurant l'animal i omplint aigua a la Font.

Foto cedida: Cal Merlo

RECULL DE FOTOGRAFIES PER A L'ARXIU

LA HISTÒRIA DE LA MORERA

*Ballada de sardanes. Esbart dansaire. Festa Major 1954.
Foto cedida: Armando Cruz.*

Esbart dansaire a la Festa major 1954. Foto cedida: Armando Cruz

D'IMATGES DEL NOSTRE POBLE

FONDA
El Recó

Fundada el 1794

Plaça de la Vila, 10
Tel. i Fax 977 82 10 32
43360 **CORNUDELLA**
www.fondaelreco.com

CASA
ESTIVILL

Allotjament Rural

Casa pairal S.XIX

**Capacitat
11 places**

Plaça de la Vila, 15
Tel. i Fax 977 82 10 32
43360 **CORNUDELLA**
www.casaestivill.com

VILÀ

**MAQUINÀRIA AGRÍCOLA
I DE CONSTRUCCIÓ, S.L.**

*Us desitgem una bona
Festa Major*

Vial de servei, Ctra. Alcolea, 11 · Telèfon 977 311 380 · Fax 977 327 161 · 43206-Reus

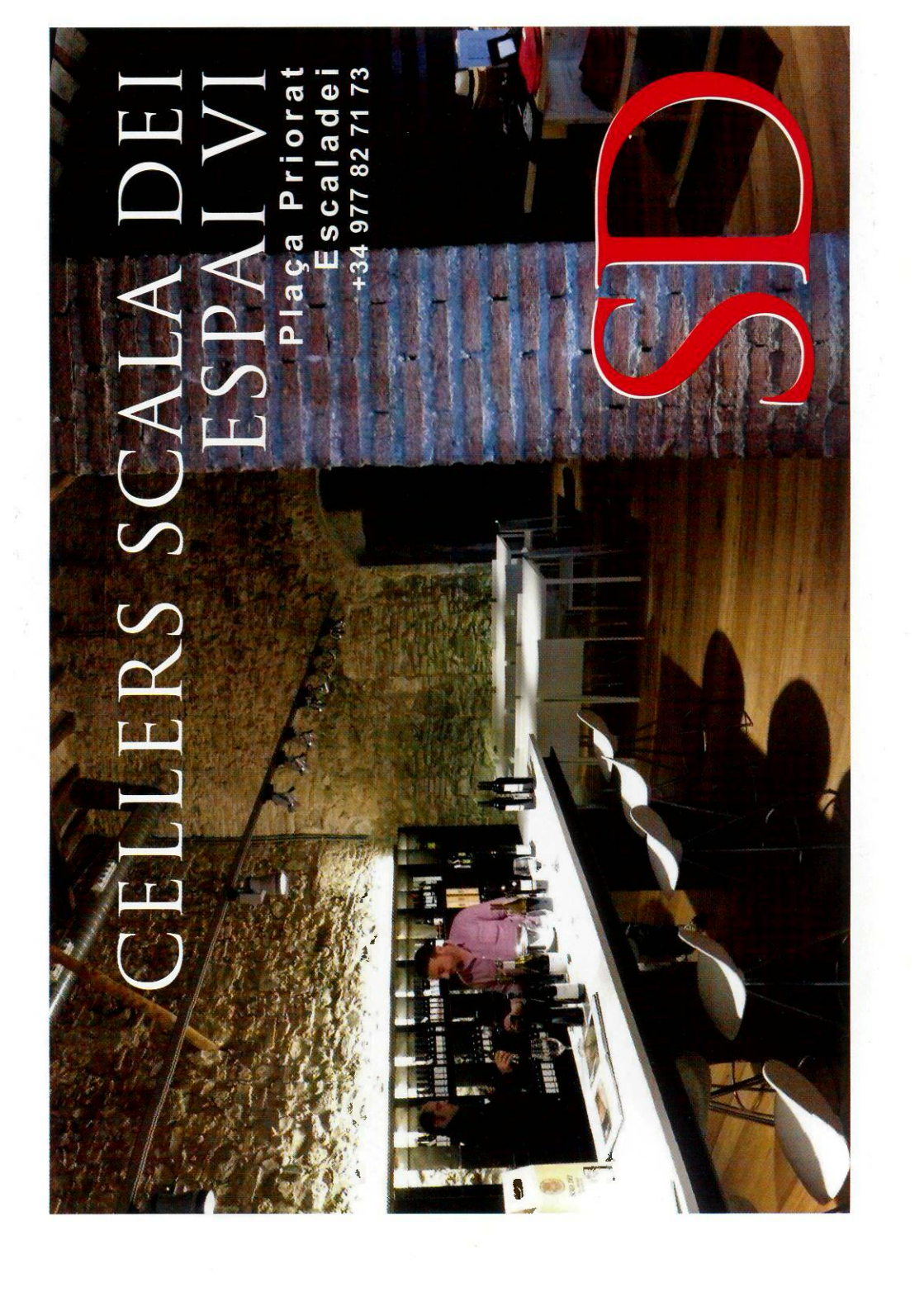
COL·LABORACIONS

L'agraïment més sincer per a les següents persones i/o famílies, i a tots aquells que també col·laboraran però que arriben quan la impressió ja està tancada

Armando Cruz
Ramon Peris i Marina March
Família Sardà Miró
Família Bonet Nebot
Cal Grau
Família Miró Andreu
Ramon i Teresa (Cal Mestre)
Família March Queraltó
Família Prats Miró
Família Antich Garcia
Família Cervantes Grau (Cal Cinto)
Família Sabaté Figueres
Família Queraltó Domínguez
Cal Pessetó - Miró Franquet
Cal Portaler
Cal Compte
Anònim
Esteve i Paquita (La Caseta)
Família Escalera Pujolà
Família Franquet Ferré

Família Salas Saballs
Família Borràs Borràs
Ferran Caso i Rosa Ma. March
Família Barrull Ventura
Lluïsa Massó Roig
Família Crivillé Miró
Jordi i Valerie
Família Peris Cabré
Pere Ganduxé i Amàlia Cosialls
Carmen Segura
Família Ferran Roig
Isidre Borràs Sabaté i Família
Família Frasquet Solé
Cal Fuster
Família Gil Alcàzar
Ildefonso Jiménez
Família García Muntané
Nativitat Gabriel Farré
Família Mas Magrané

Portada: Misericòrdia Sabaté
Edició i Composició: Marta Pla i Núria Crivillé
Col·laboradors: Ma. del Carme Roig
Imprimeix: Arts Gràfiques Octavi, S.A.
Dipòsit Legal: T-1349-2014

The background of the advertisement is a photograph of a modern wine cellar. The walls are made of rough-hewn stone, and the floor is polished wood. A long, white bar with a dark countertop runs across the middle of the room. Behind the bar, a man in a pink shirt is visible, and shelves are stocked with various bottles. In the foreground, several white, modern-style chairs are arranged. The lighting is warm and focused on the bar area.

CELLERS SCALA DEI ESPAI VI

Plaça Priorat

Escaladei

+34 977 82 71 73

ST